

Извештај о реализованом Пројекту

“Школа за младе едукаторе” – Копаоник, 2023.године

Покрет горана Србије
Ранкеова бр. 17

10. октобар 2023. године

Покрет горана Србије у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде-Управом за шуме 15 година за редом реализује Пројекат „Заштита, очување, вишенаменско коришћење и подизање свести и знања о вредностима шума код младих“. У спровођење овог Пројекта било је укључено 64 општине и градова и то: Жагубица, Врање, Медвеђа, Јагодина, Параћин, Рековац, Сурдулица, Смедерево, Пожаревац, Костолац, Панчево, Вршац, Бела Црква, Сврљиг, Пирот, Алексинац, Прокупље, Бачка Паланка, Нови Сад, Сомбор, Суботица, Нови Кнежевац, Ужице, Бајина Башта, Пожега, Штрпце, Лепосавић, Стара Пазова, Сремска Митровица, Чукарица, Раковица, Врачар, Савски Венац, Књажевац, Брус, Крушевац, Александровац, Бољевац, Неготин, Зајечар, Нови Београд, Стари Град, Лазаревац, Палилула, Земун, Звездара, Сурчин, Сремски Карловци, Црвени крст, Палилула, Медијана, Врањска Бања, Вождовац, Краљево, Бачка Топола, Зрењанин, Кула, Инђија, Деспотовац, Чачак, Нови Пазар, Сјеница, Косјерић и Лесковац. До сада се кроз Пројекат едуковало 4,781 учесника од тога 4,202 ученика, 264 наставника или професора биологије и 315 горанских активиста који су својим ангажовањем помогли да се усвојени Програм реализује. На завршним радионицама које су се сваке године одржавале у Београду узело је учешће 881 ученик, 38 наставника-професора биологије и 70 горанских активиста.

Имајући у виду досадашње резултате и ангажовање деце-ученика који су били награђени определили смо ове године, у сарадњи и уз финансирање Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС – Управе за шуме виши ниво едукације деце организовањем Школе за младе едукаторе.

Циљеви организовања Школе за младе едукаторе свде се на следеће:

1. Стицање нових знања и капацитета из области рада Горанске организације у функцији унапређивања еколошког образовања деце, младих и других заинтересованих учесника различитих струка и занимања.
2. Подизање интереса код одређеног броја учесника-представника школа, општина и градова за организацију сличних пројеката, односно пројеката који су у фокусу активности Покрета горана Србије у својим срединама.

У циљу што бољег извођења самог програма за учеснике су реализована следећа предавања:

„Акције и активности у Покрету горана Србије,, ПРЕДАВАЧ: Горан Гнус
„Утицај климатских промена на пошумњавање и заштиту животне средине,, ПРЕДАВАЧ: Др. Ружица Игић
"Стратегија развоја шумарства у Републици Србији", ПРЕДАВАЧ: Владимир Николић
„Заштићена природна добра Србије" (Национални паркови, специјални резервати природе, паркови природе и др.), ПРЕДАВАЧ: Предраг Јовић
„Пошумљавање голети, подизање ветрозаштитних појасева и расадничка производња,, ПРЕДАВАЧ: Новица Милојковић
„Значај информисања за развој и унапређење активности у Покрету горана,, ПРЕДАВАЧ: Марија Мишић
„Формирање организација Покрета горана и других удружења у области шумарства и заштите животне средине,, ПРЕДАВАЧ: Новица Милојковић
„Препознавање врста дрвећа и лековитог биља на подручју где се организује Школа,, ПРЕДАВАЧ: др Ружица Игић

Школа за едукаторе организовала је и теренски и креативни рад:

Прикупљање врста дрвећа(лишћари и четинари и лековитог биља) за припрему хербаријума
Израда паноа од прикупљеног материјала.
Припрема хербаријума. (Свака васпитно образовна група)
Провера стеченог знања полазника кроз: А) Писмено решавање припремљеног Теста; Б) КВИЗ такмичење у препознавању врста дрвећа и лековиотг биља; В) Израду –писање есеја на тему: 1., Горани јуче, данас и сутра., 2.,Утицај климатских промена на пошумљавање, озелењавање и животну средину., 3., Значај друштвено васпитних активности за даљи развој акција и активности у организацијама Покрета горана

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ

У циљу олакшаног рада, али и стварања такмичарског духа учесници радионице били су организовани по групама на начин да свака група има ментора (наставник – пратилац) и заменика ментора (старији горани са искуством са претходних радионица).

Састави група:

I Ивона Илић, Жагубица-ментор

1. Лазар Пешић, Алексицац,-заменик ментора
2. Теодора Стевић, Пожега
3. Јован Агатоновић, Жагубица
4. Слађан Ђусић, Белушић, Рековац
5. Вера Томић,Сврљиг

II Наташа Микић, Сврљиг-ментор

1. Матеја Радосављевић, Вршац- заменик ментора
2. Емилија Радовановић, Пожега
3. Анђела Алексић, Жагубица
4. Мина Васић, Белушић, Рековац
5. Марко Ракић, Књажевац
6. Леонора Дамњановић, Пожаревац

III Маја Радоњић, Сврљиг- ментор

1. Вељко Марковић, Вршац- заменик ментора
2. Урош Мичановић, Пожега
3. Тереза Спасић. Жагубица
4. Михајло Крстић,Сврљиг
5. Васа Крстић, Књажевац
6. Димитрије Орозовић, Пожаревац

IV Весна Вучићевић, Белушић, Рековац- ментор

1. Вељко Омчикус, Вршац- заменик ментора
2. Хелена Варагић, Пожега
3. Алекса Радуловић, Жагубица

4. Душан Крстић, Сврљиг
5. Горана Симонова, Македонија
6. Вања Бекировић, Лазаревац

V Биљана Дамњановић, Пожаревац- ментор

1. Александар Пинтер, Лазаревац- заменик ментора
2. Сара Миливојевић, Пожега
3. Елизавета Станисављевић, Алексинац
4. Теодора Костић, Сврљиг
5. Ева Симонова, Македонија
6. Петар Давидовић, Лазаревац

VI Слагана Вучевска Петковска, Македонија- ментор

1. Маша Јовић, Београд -заменик ментора
2. Дарија Лапчевић, Брус
3. Лана Крстић, Алексинац
4. Нађа Раденковић, Сврљиг
5. Димитар Стојановски, Македонија
6. Милан Ракић, Књажевац

VII Сања Парезановић, Пожега- ментор

1. Растко Арашков, Бела Црква- заменик ментора
2. Никола Дервишевић, Жагубица
3. Софија Цветановић, Алексинац
4. Магда Никодијевић, Сврљиг
5. Николета Мохора, Вршац

РАДНЕ АКТИВНОСТИ

Реализација програма школе одвијала се у складу са усвојеним програмом рада:

СРЕДА, 23.08.2023.године

- / -Полазак из Београда за Брзеће-индивидуални превоз;
13,00 сати -долазак и смештај у хотелу Апартамани "Копаоник";
14,00 сати -ручак;
-слободно време;
18,00 сати -**свечано отварање школе;**
-поздравна реч Предрага Јовића, руководиоца Школе за младе едукаторе "Копаоник 2023";
-поздравна реч Горана Гнуса, председника Покрета горана Србије;
-упознавање са Програмом рада школе и верификација Програма;
- **предавање:**
Акције и активности у Покрету горана Србије
предавач: Горан Гнус;
20,00 сати -вечера;
-слободно време;
23,30 сати -спавање.

ЧЕТВРТАК, 24.08.2023.године

- 7,30 сати -устајање;

8,00 сати	-доручак;
9,00 сати	-обилазак терена и препознавање врста дрвећа и лековитог биља у околини хотела " Јуниор"и 'АПП 'Копаоник" -теренски рад ;
14,00 сати	-ручак;
	-слободно време;
17,00 сати	-предавање: Препознавање врста дрвећа и лековитог биља на подручју Националног парка „Копаоник,, предавач: Др. Ружица Игић
18,00 сати	-предавање: Стратегија развоја шумарства у Републици Србији предавач: Владимир Николић
од 19,00-20,00 сати	-детерминација прикупљеног материјала са терена
	-израда панона од тренутно прикупљених биљака;
20,00 сати	-вечера;
	-слободно време;
23,30 сати	-спавање.

ПЕТАК, 25.08.2023.године

7,30 сати	- устајање;
8,00 сати	- доручак;
9,00 сати	- препознавање врста дрвећа и лековитог биља на потезу извора реке Топлице и пашњака "Бериловац"-теренски рад;
14,00 сати	- ручак;
	- слободно време;
17,00	-предавање Утицај климатских промена на пошумљавање и заштиту животне средине предавач:Др. Ружица Игић
18,00 сати	-предавање: Значај информисања за развој и унапређивање активности у Покрету горана Србије; предавач: Марија Мишић;
19,00-20.00 сати	-наставак израде панона;
20,00 сати	- вечера;
	- слободно време;
23,30 сати	- спавање

СУБОТА, 26.08.2023.године

7,30 сати	- устајање;
8,00 сати	- доручак;
9,00 сати	- препознавање врста дрвећа и лековитог биља у околини горанске чесме-теренски рад;
14,00 сати	- ручак;
	- слободно време;
17,00 сати	предавање Заштићена природна добра (Национални паркови, СРП,

18,00 сати	Паркови природе) предавач: Предраг Јовић - предавање: Информисање други део предавач: Марија Мишић;
19,00-20,00 сати	- детерминација прикупљених биљака са терана
20,00 сати	- вечера; - слободно време;
23,30 сати	- спавање.
<u>НЕДЕЉА, 27.07.2023.године</u>	
7,30 сати	- устајање;
8,00 сати	- доручак;
9,00 сати	- обилазак локалитета "Дубока"- препознавање врста дрвећа и лековитог биља на том потезу-теренски рад;
14,00 сати	- ручак; - слободно време;
17,00 сати	-предавање: Формирање организација Покрета горана и других удружења у области шумарства и заштите животне средине предавач:Новица Милојковић
18,15 сати	- израда хербаријума
20,00 сати	-детерминација прикупљених врста дрвећа и лековитог биља - вечера; - слободно време;
23,30 сати	- спавање.
<u>ПОНЕДЕЉАК, 28.08.2023.године</u>	
7,30 сати	- устајање;
8,00 сати	- доручак;
9,00 сати	-препознавање врста дрвећа и лековитог биља на потезу "Беле стазе"- теренски рад;
14,00 сати	- ручак;
17,00 сати	-предавање: Пошумљавање голети, подизање ветрозаштитних појасева и расадничка производња предавач: Новица Милојковић
18,00 сати	- читање и проглашење по 3 најбоља семинарска рада на задате теме;
19,00 сати	- такмичење у изради цветних аранжмана;
20,00 сати	- вечера; - слободно време;
23,30 сати	- спавање.
<u>УТОРАК, 29.08.2023.године</u>	
7,30 сати	- устајање;
8,00 сати	- доручак;
9,00 сати	- полазак на Копаоник-седиште ЈП Национални парк "Копаоник" ;

10,00 сати	-Сала за пријеме- Презентација Националног парка
11,00 сати	-излазак на Панчићев врх-зависно од временских услова
14,00 сати	-ручак;
15,30 сати	-радионица-значај одржавања Школе за младе едукаторе (предлози, сугестије и мишљења)-координатор-Предарг Јовић;
17,00 сати	-провера стеченог знања-ТЕСТ
19,00 сати	- КВИЗ;
20,30 сати	-вечера и проглашење победника у такмичарским дисциплинама;
23,30 сати	-спавање.

СРЕДА, 30.08.2023.године

7,30 сати	- устајање;
8,00 сати	- доручак;
10,00 сати	- повратак кућама.

РАДИОНИЦА "Значај одржавања школе за младе едукаторе" одржана је са циљем прикупљања информација од учесника како о квалитету рада школе, тако и начинима њеног унапређења у следећем циклусу. Резултати рада по групама са предлозима за унапређење приказани су испод. Учесници су према искуству били подељени у групе на начин да ментори и заменици ментора сачињавају посебне групе, а остали, "млађи" учесници у групе од по 6, односно 7 учесника. У сврху убрзаног прикупљања мишљења већег броја у кратком времену коришћена је метода Х - дијаграма за партиципацију.

Предлози:

МЕНТОРИ

1. Унапређење промоције и видљивости сваког појединог пројекта, информисање.
2. Увођење иновативних, савремених метода у начин рада, побољшање садржаја.
3. Постављање прецизнијих циљева и конкретна организација рада.
4. Проширење школе-укључивање нових учесника из градова који нису заступљени, умрежавање међу бившим учесницима и генерално припадницима, сарадња са новим предавачима.

ЗАМЕНИЦИ МЕНТОРА

1. Целокупна организација мора бити боља.
2. Присуство предавача који се простира у више области.
3. Укључивање учесника у рад Покрета горана Србије након школе.
4. Веће укључење младих кадрова у рад кампа или школе..

ОСТАЛЕ ГРУПЕ

1. Боља организација учења.
2. Више краћих шетњи.
3. Боље место боравка (хотел).

4. Мање преоптерећење деце.
    1. Пошумљавање у оквиру школе(теренски рад).
    2. Промене траса (може иста локација али стазе друге).
    3. Више предавања у природи.
    4. Едукација о приступу људима.

  1. Боља организација (боља комуникација ментора).
  2. Више планираних активности (теренски рад пошумљавање).
  3. Апсолутна јасноћа оног шта је тражено у задатим активностима (нпр. есеј).
  4. Услови рада (смештај, недостатак радног материјала).
1. Да се материјал за хербаријум некупљају 5 дана (да буде краће) како би имало више времена за учење.
  2. Повећање броја припадника –полазника будућих школа или кампова
  3. Краћа и учесницима приближнија предавања.
  4. Интерактиван рад са учесницима у виду сађења биљака.
1. Боља организација нових идеја.
  2. Могућност организовања Школе на другим локацијама.
  3. Дуже трајање Школе.
  4. Додавање акције пошумљавања.

Сарадник и редован учесник и пратилац горанских активности, Марија Мишић, уредник емисије „Корак ка науци,,у оквиру школе за Радио Београд снимила је емисију посвећену горанској Школи за младе едукаторе и иста је емитована на I. Програму Радио Београда, 01.10.2023.године од 13,05-14,00 сати . У емисији су учествовали организатори и учесници школе.

ТАКМИЧЕЊЕ У ИЗРАДИ ЦВЕТНИХ АРАНЖМАНА

У оквиру такмичења у изради цветних аранжмана учесници су показали изузетну иновативност и смисао за естетику:

- I- **МЕСТО I група са аранжманом „Загонетна звер,, у саставу:**
  1. Ивона Илић, Жагубица-ментор
  2. Лазар Пешић, Алексинац-заменик ментора
  3. Теодора Стевић, Пожега
  4. Јован Агатоновић, Жагубица
  5. Слађан Ђусић, Рековац
  6. Вера Томић, Сврљиг

- II- **МЕСТО III група са аранжманом „Отаџбина Јоцка Боцка,, у саставу:**
  1. Маја Радоњић, Сврљиг-ментор
  2. Вељко Марковић, Вршац-заменик ментора

3. Урош Мичановић, Пожега
4. Тереза Спасић, Жагубица
5. Миахјло Крстић, Сврљиг
6. Васа Крстић, Књажевац
7. Димитрије Орозовић, Пожаревац

III- МЕСТО VI група са аранжманом „Пурпурни Копаоник” у саставу:

1. Слагана Вучевска Петковска, Крива Паланка, Северна Македонија-ментор
2. Маша Јовић, Београд-заменик ментора
3. Дарија Лапчевић, Брус
4. Лана Крстић, Алексинац
5. Нађа Раденковић, Сврљиг
6. Димитар Стојановски, Крива Паланка, Северна Македонија

КВИЗ ТАКМИЧЕЊЕ:

У оквиру провере знања кроз решавање теста знања са 60 питања из области које су се обрађивале у току школе организован је и квиз за најбоље 3 екипе са следећим резултатима:

I- МЕСТО VII група са освојених 61,45 поена у саставу:

1. Николета Мохора, Вршац,
2. Алекса Јевтић, Лазаревац
3. Никола Дервишевић, Жагубица
4. Магда Никодијевић, Сврљиг
5. Софија Цветановић, Алексинац

II- МЕСТО I група са освојених 58,55 поена у саставу:

1. Слађан Ђусић, Рековац
2. Јован Агатоновић, Жагубица
3. Теодора Стевић, Пожега
4. Вера Томић, Сврљиг

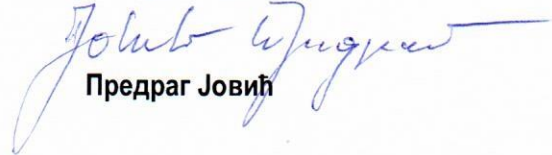
III- МЕСТО V група са освојених 55,3 поена у саставу:

1. Петар Давидовић, Лазаревац
2. Теодора Костић, Сврљиг
3. Ева Симонова, Крива Паланка, Северна Македонија
4. Елизавета Станисављевић, Алексинац
5. Сара Миливојевић, Пожега

На састанку радног тима и ментора који смо одржали након завршеног квиза закључили смо следеће:

- Да и даље треба наставити са организовањем овог вида едукације и оспособљавања младих припадника Покрета горана који су се доказали кроз учешће на горанским радионицама, школама и камповима у протеклом периоду;
- Да се испита могућност и да се на наредним школама укључе представници и других општина и градова који до сада нису имали представнике;
- Да се посебно упути захвалност Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде-Управи за шуме што су и овај пут препознали значај организовања Школе за младе едукаторе и издвојили средства да најзаинтересованији млади припадници Покрета горана а шире стекну нова знања из ове области и то примене у својим срединама.

Руководилац школе

Предраг Јовић